

"Σκουλήκι να δει το μάτι σου"

Written by Nick Apostolakis

Κυριακή, 29 Οκτώβριος 2006

Η σημασία των γεωσκωλήκων στην γεωργική πρακτική.

Με αυτή την έκφραση μου περιέγραψε ένας φίλος και συνάδελφος την έκπληξη του, κατά την διάρκεια μιας συζήτησης για ενδιαφέρουσες νέες επιχειρήσεις, για μια βιοτεχνία παραγωγής γεωσκωλήκων που είχε συναντήσει στην βόρεια Ελλάδα.

Είναι μια ενδιαφέρουσα ιδέα τόσο για το αντικείμενο της όσο και για το αποτέλεσμα που μπορεί να έχει σε μια περιοχή. Κάποιος μπορεί να αναρωτηθεί για ποιο λόγο μια βιοτεχνία θα επέλεγε ως αντικείμενο της την παραγωγή γεωσκωλήκων. Η απάντηση είναι ότι οι γεωσκώληκες είναι παράγοντας βελτίωσης και εμπλουτισμού του εδάφους.

Υπάρχουν πολλά είδη γεωσκωλήκων στην φύση, τα οποία χωρίζονται σε τρεις κύριες κατηγορίες. Αυτή που ζει στο επιφανειακό μέρος του εδάφους συναντάται μόνο σε δάση όπου υπάρχει ένα σημαντικό στρώμα από φυτικά υπολείμματα όπως φύλλα κλαδιά κτλ, αυτή που ζει σε σχετικά μικρά βάθη του εδάφους και αυτή που ζει σε μεγάλα σχετικά βάθη. Οι τελευταίες δύο κατηγορίες είναι αυτές που μπορούν να συναντηθούν σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Ένα τυπικό γεωργικό έδαφος μπορεί να έχει από ένα μέχρι 5 είδη μικρού βάθους και ίσως ένα είδος μεγάλου βάθους.

Τα είδη μεγάλου βάθους έχουν μήκος που κυμαίνεται στα 10 - 20 εκατοστά ενώ χτίζουν μόνιμες, μεγάλες, κάθετες στοές οι οποίες μπορεί να έχουν μήκος από 12-16 εκατοστά ή και περισσότερο. Τραβούν φυτικά υπολείμματα στην κορυφή της στοάς τα οποία αφήνουν για ένα χρονικό διάστημα για να μαλακώσουν και το τρώνε αργότερα. Επειδή οι γεωσκώληκες μεγάλου βάθους για να ζήσουν χρειάζονται στην επιφάνεια του εδάφους φυτικά υπολείμματα είναι δύσκολο να τα συναντήσουμε σε εδάφη στα οποία έχει γίνει κατεργασία με τέτοιο τρόπο ώστε να ενσωματώνονται τα φυτικά υπολείμματα σε κάποιο βάθος στο έδαφος.

Οι γεωσκώληκες μικρού βάθους είναι μια κατηγορία η οποία αποτελείται από πολλά είδη τα οποία ζουν κυρίως στα 30 επιφανειακά εκατοστά εδάφους. Το

μήκος των ενήλικων γεωσκωλήκων αυτής της κατηγορίας κυμαίνεται από 7 - 12 εκατοστά. Τα μέλη της κατηγορίας αυτής δεν χτίζουν μόνιμες στοές αλλά αντίθετα κινείται τυχαία στο πάνω μέρος του εδάφους καταναλώνοντας φυτικά υπολείμματα και ανόργανα συστατικά. Ο τύπος αυτός δεν απαιτεί φυτικά υπολείμματα στην επιφάνεια του εδάφους οπότε είναι λιγότερο ευαίσθητος στην ύπαρξη ή στην έλλειψη του στρώματος αυτό σε σχέση με τα είδη μεγάλου βάθους. Παρόλα αυτά επηρεάζονται από την ύπαρξη οργανικής ουσίας στην επιφάνεια του εδάφους έμμεσα αφού αυτή επηρεάζει την θερμοκρασία και την υγρασία του εδάφους.

Όλα αυτά είναι ωραία μπορεί να πει κάποιος αλλά η ερώτηση γιατί οι γεωσκώληκες είναι χρήσιμοι στο έδαφος ακόμα παραμένει αναπάντητη. Η απάντηση είναι ότι οι γεωσκώληκες με την δράση τους βελτιώνουν το έδαφος με δύο τρόπους. Ο πρώτος τρόπος είναι ότι βοηθούν στην διάσπαση των φυτικών υπολειμμάτων ελευθερώνοντας θρεπτικά στοιχεία για τα φυτά. Ο δεύτερος τρόπος είναι ότι με την δράση τους, δηλαδή ανοίγοντας στοές μέσα στο έδαφος, κατορθώνουν να βελτιώσουν την δομή του εδάφους. Έτσι βελτιώνεται ο αερισμός του εδάφους και αυξάνεται το πορώδες του άρα κατ' επέκταση και η δυνατότητα του νερού να κινείται μέσα του. Παράλληλα με την χαλάρωση αυτή του εδάφους βελτιώνεται και δυνατότητα ανάπτυξης ριζών στο έδαφος.

Από τα παραπάνω μπορεί να κανείς να συμπεράνει ότι οι γεωσκώληκες είναι ένας πολύτιμος συνεργάτης ειδικά σε περιπτώσεις όπου σε μια καλλιέργεια χρησιμοποιείται μόνο χημική καταπολέμηση των ζιζανίων, το έδαφος δεν οργώνεται και στο οποίο η εξέλιξη της δομής του εδάφους βασίζεται σε μεγάλο ποσοστό σε βιολογικούς παράγοντες όπως είναι οι γεωσκώληκες. Μια άλλη περίπτωση στην οποία οι γεωσκώληκες μπορεί να προκαλέσουν σημαντική διαφορά είναι αυτή των βιολογικών καλλιεργειών όπου τα μέσα που μπορεί κάποιος να χρησιμοποιήσει για την βελτίωση της γονιμότητας και της δομής του εδάφους είναι λιγότερα από αυτά των παραδοσιακών τρόπων καλλιέργειας και που όπως λέει και το όνομα του ο βιολογικός παράγοντας είναι αυτός που έχει τον πρώτο ρόλο.